

30.04.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkohallituksen virastokollegio / Kyrkostyrelsens ämbetskollegium

Kokousaika/Tid 30.04.2020 klo 09:00

Kokouspaikka/Plats Teams

Jäsenet/Medlemmar Pekka Huokuna (puh.joht./ordf.)
Leena Rantanen
Pirjo Pihlaja
Kimmo Kääriäinen
Anna Kaarina Piepponen
Petri MäättäLäsnä/Närvarande Tuomo Pesonen
Asta Virtaniemi (siht./sekr.)
Sami Savilaakso 178 – 179 §
Sanna Heickell 180 §

Pöytäkirjan vakuudeksi/In fidem

Tarkastanut/Justerat

Asta Virtaniemi

Pekka Huokuna

Kirkkohallitus - Virastokollegio

30.04.2020

§ 180 Oikeusministeriön lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään

Diaarinumero DKIR/242/00.05.00/2020

Esittelijä Rekisterijohtaja Sanna Heickell

Perustelut Oikeusministeriö pyytää lausuntoa virkamiesselvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelut.fi palvelussa olevaan lausuntopyyntöön 30.4.2020 mennessä.

Tällä hetkellä väestötietojärjestelmään voi merkitä yhden äidinkielen ja tämän lisäksi asiointikieleksi joko suomen tai ruotsin kielen. Kaksi- tai monikielisten henkilöiden osalta väestötietoihin merkitty kieli ei anna oikeaa kuvaa henkilön osaamisesta ja hänen käyttämistään kielistä.

Eri organisaatioiden virkamiehistä koostuva asiantuntijaryhmä on selvittänyt vaihtoehtoja ja vaikutuksia useamman kielen merkitsemiseksi väestötietojärjestelmään. Selvityksen tavoitteena on ollut kartoittaa mitä vaikutuksia tästä aiheutuisi.

Selvityksessä on arvioitu yksilön hyötyä usean kielen merkitsemisestä järjestelmään. Näitä olisivat muun muassa se, että se antaisi täydellisemmän kuvan henkilön kielellisestä identiteetistä ja erikielisten vanhempien ei tarvitsisi valita lapsen kieltä. Usean kielen merkitseminen voisi myös antaa monipuolisemman kuvan koko maan kielivarannosta.

Myös vaikutuksia viranomaisten toimintaan on arvioitu. Väestötietojärjestelmään merkittyjä tietoja äidinkielestä käytetään muun muassa kuntien kielisyyden määrittelyyn, palveluiden suunnitteluun, yhteydenottokielen valitsemiseen sekä valtionosuuksien- ja avustusten laskennassa.

Selvityksessä päädyttiin tarkastelemaan kahta eri vaihtoehtoa.

Vaihtoehto A:ssa henkilö voisi merkitä useita kieliä äidinkielekseen. Tämän lisäksi hän valitsisi aina myös asiointikielen, joka olisi suomi tai ruotsi. Selvityksessä todetaan, että vaihtoehto A:n vaikutukset olisivat viranomaisen kannalta merkittäviä. Suurimmat vaikutukset kohdistuisivat kuntien kielisyyteen, valtionosuusjärjestelmään, lainsäädännön teknisuontoihin muutostarpeisiin sekä eri viranomaisten tietojärjestelmiin. Lisäksi olisi otettava kantaa saamen kielen merkitsemiseksi henkilön tilanteessa, jossa asiointikieleksi on merkitty myös suomi tai ruotsi.

Vaihtoehto B:ssä henkilö merkitsisi nykytilaa vastaavasti yhden kielen äidinkielekseen ja tarvittaessa myös asiointikielekseen suomen tai ruotsin. Näiden lisäksi henkilö voisi merkitä uutena vaihtoehtona yhden tai useamman kotikielen väestötietoihin. Tieto kotikielestä/-kielistä kuvastaisi henkilön kielellistä identiteettiä nykyistä paremmin.

30.04.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Viranomaiset saisivat tiedon kotikielestä/-kielistä lisätietona väestötietojärjestelmästä. Vaikutuksia aiheutuisi vain niille viranomaisille, jotka hyödyntävät ko. tietoja. Tilastojen perusteena tietojen käyttö sisältäisi kuitenkin samat puutteet ja epävarmuudet kuin nyt, sillä epäselvää olisi, kuinka moni käyttäisi mahdollisuutta merkitä useita kieliä väestötietoihinsa.

Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu ainoastaan DVV:oon kohdistuvien suorien järjestelmämuutosten kohdalla. Vaihtoehdon A:ssa kustannusten arvioitiin olevan noin 120 000 € ja vaihtoehto B:ssä noin 100 000 €. Lomakkeista tai tiedottamisesta DVV:lle aiheutuvia kustannuksia ei selvityksessä arvioitu. Selvityksessä ei myöskään arvioitu muiden eri viranomaisten rekistereihin ja tietojärjestelmiin aiheutuvien muutoksien taloudellisia vaikutuksia.

Kummassakaan mallissa useamman kielen merkitseminen ei toisi henkilölle lisäoikeuksia. Vaikka vaihtoehto A:n kaikkia vaikutuksia ei ole selvityksessä arvioitu, voidaan selvityksessä kuitenkin todeta niiden vaikutusten olevan merkittäviä. Malli B:ssä vaikutukset painottuisivat muutoksiin eri tietojärjestelmissä.

Lisätiedot

Sanna Heickell, sanna.heickell(at)evl.fi

Päätösehdotus

Annetaan oikeusministeriölle lausunto vastaamalla lausuntopalvelussa esitettyihin kysymyksiin seuraavasti:

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia kieliryhmiin. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi kieliryhmiin. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja malli B:n arvioidut vaikutukset.

Vaihtoehto A: Seurakunnat ovat suomenkielisiä tai ruotsinkielisiä taikka kaksikielisiä. Seurakunnan kielisyys määräytyy kielilain säännösten mukaan, jolloin enemmistökieleen vaikuttaa voimassa olevan lain mukaan vain seurakunnan jäsenten suomen- ja ruotsinkielisten osuus. Jos äidinkielenä voitaisiin merkitä useampi kieli, tulisi kielilainsäädäntöä ja mahdollisesti myös kirkkolakia muuttaa.

Vaihtoehto B: ei vaikutuksia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnassa.

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi viranomaisille. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Vaihtoehto A: Useamman äidinkielen merkitseminen väestötietojärjestelmään vaikuttaisi mahdollisesti myös seurakunnan hallinnolliseen päätöksentekoon ja hallinnolliseen tiedottamiseen, jollei muutosta otettaisi huomioon kielilaissa.

Mitä taloudellisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi teidän kannaltanne? Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

30.04.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle vaihtoehto A aiheuttaisi huomattavasti suuremmat työmäärät ja kokonaiskustannukset kuin vaihtoehto B.

Vaihtoehto A:n aiheuttamat muutokset ja niistä aiheutuvat kustannukset kohdistuisivat useisiin eri tietojärjestelmiin, väestötietojärjestelmän ja kirkon jäsentietojärjestelmän väliseen muutostietoliikenteeseen, lomakkeisiin, tilastointiin ja raportointiin. Kokonaiskustannuksien voidaan arvioida olevan noin 100 000 €.

Vaihtoehto B, jossa henkilölle ilmoitettaisiin edelleen yksi äidinkieli ja yksi asiointikieli, ja uutena yhden tai useamman kotikielen ilmoittamisen, olisi muutos pienemmällä työmäärällä ja edullisemmin toteutettavissa.

Mikä selvitetystä vaihtoehdoista olisi teidän mielestänne paras malli toteutettavaksi?

Kirkkohallitus ei näe, että muutoksesta saatava hyöty on riittävällä tavalla perusteltua suhteessa muutoksen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin ja vaikutuksiin viranomaisten toimintaan. Jos muutos katsotaan ylipäättään tarpeelliseksi tehdä, kirkkohallitus kannattaa vaihtoehto B:n toteuttamista

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Lausunto toimitetaan lausuntopalvelu.fi palveluun.